TEISINGUMO TEISMO (trečioji kolegija) SPRENDIMAS

2005 m. gruodžio 1 d. *

Sujungtose bylose C-394/04 ir C-395/04

dėl *Symvoulio tis Epikrateias* (Graikija) 2004 m. birželio 16 d. sprendimais, kuriuos Teisingumo Teismas gavo 2004 m. rugsėjo 17 d., pagal EB 234 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą bylose

Diagnostiko & Therapeftiko Kentro Athinon-Ygeia AE

prieš

Ypourgos Oikonomikon,

TEISINGUMO TEISMAS (trečioji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas A. Rosas, teisėjai J.-P. Puissochet, S. von Bahr, U. Lõhmus ir A. Ó Caoimh (pranešėjas),

* Proceso kalba: graikų.

generalinis advokatas P. Léger,
posėdžio sekretorė L. Hewlett, vyriausioji administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2005 m. birželio 29 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

— *Diagnostiko & Therapeftiko Kentro Athinon-Ygeia AE*, atstovaujamos dikigoros K. Karlis,

— Graikijos vyriausybės, atstovaujamos E.-M. Mamouna, S. Trekli ir V. Kyriazopoulos,

— Vokietijos vyriausybės, atstovaujamos W.-D. Plessing ir A. Tiemann,

— Kipro vyriausybės, atstovaujamos A. Miltiadou-Omirou,

— Europos Bendrijų Komisijos, atstovaujamos D. Triantafyllou,

susipažinęs su 2005 m. rugsėjo 15 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

Sprendimą

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą susijęs su 1977 m. gegužės 17 d. Šeštosios Tarybos direktyvos 77/388/EEB dėl valstybių narių apyvartos mokesčių įstatymų derinimo – Bendra pridėtinės vertės mokesčio sistema: vienodas vertinimo pagrindas (OL L 145, p. 1, toliau – Šeštoji direktyva) 13 straipsnio A skirsnio 1 dalies b punkto išaiškinimu.

2 Šie prašymai buvo pateikti nagrinėjant ginčus tarp *Diagnostiko & Therapeftiko Kentro Athinon-Ygeia AE* (toliau – *Ygeia*), privatinės teisės reglamentuojamo juridinio asmens, kurio socialinis tikslas – teikti ligoninių ir sveikatos priežiūros paslaugas, ir Finansų ministro (*Ypourgos Oikonomikon)* dėl Atėnų mokesčių tarnybos, atsakingos už akcinių bendrovių mokesčius (*Dimosia Oikonomiki Ypiresia Forologias Anonymon Emborikon Etairion Athinon*), atsisakymo atleisti nuo pridėtinės vertės mokesčio (toliau – PVM) kaip glaudžiai su ligoninių ir kitomis sveikatos priežiūros paslaugomis susijusią veiklą ligoniams teikiamas naudojimosi telefonu ir televizorių nuomos paslaugas bei nakvynės ir maisto suteikimą pacientus lydintiems asmenims.

Teisės aktai

Bendrijos teisės aktai

3 Šeštosios direktyvos 13 straipsnio A skirsnio 1 dalies b punktas nustato:

„1. Nepažeisdamos kitų Bendrijos nuostatų ir taikydamos sąlygas, kurias jos nustato siekdamos užtikrinti teisingą ir sąžiningą atleidimo nuo mokesčių taikymą bei užkirsti kelią galimam mokesčių slėpimui, vengimui ar piktnaudžiavimui, valstybės narės atleidžia nuo mokesčio:

<...>

b) ligoninių ir kitas sveikatos priežiūros paslaugas bei glaudžiai su jomis susijusią veiklą, kurias vykdo viešosios teisės subjektai arba ligoninės, gydymo ir diagnozavimo centrai bei kitos panašaus pobūdžio deramai pripažintos įstaigos tokiomis pat socialinėmis sąlygomis, kokios taikomos viešosios teisės subjektams". (Pataisytas vertimas)

4 Tos pačios direktyvos 13 straipsnio A skirsnio 2 dalies b punktas numato:

„b) Paslaugos ir prekės neturi būti atleistos nuo mokesčio pagal aukščiau pateiktos 1 dalies b, g, h, i, l, m ir n punktus, jeigu:

— tos paslaugos ir prekės nėra būtinos atleidžiamiems nuo mokesčio sandoriams,

— pagrindinis paslaugų teikimo ar prekių tiekimo tikslas – organizacijai gauti papildomų pajamų iš sandorių, kurie tiesiogiai konkuruoja su komercinių įmonių, turinčių mokėti pridėtinės vertės mokestį, sudaromais sandoriais." (Pataisytas vertimas)

Nacionalinės teisės aktai

5 Įstatymo Nr. 1642/1986 dėl pridėtinės vertės mokesčio taikymo ir kitų nuostatų (FEK A' 125) 18 straipsnio 1 dalies d punktas nustato:

„Nuo mokesčio atleidžiami:

<...>

d) ligoninių ir kitos sveikatos priežiūros paslaugos bei glaudžiai su jomis susiję prekių tiekimas ir paslaugų teikimas, vykdomi pagal įstatymą veikiančių asmenų. Šioms paslaugoms taip pat prilyginamos terminių šaltinių gydyklų teikiamos paslaugos".

Pagrindinės bylos ir prejudicinis klausimas

6 Patikrinusi 1992 m. ir 1993 m. mokestinių laikotarpių *Ygeia* buhalterinės apskaitos knygas, *Dimosia Oikonomiki Ypiresia Forologias Anonymon Emborikon Etairion Athinon* nusprendė, kad *Ygeia* gautos pajamos už ligoniams suteiktas naudojimosi telefonu ir televizorių nuomos paslaugas bei už maisto ir nakvynės suteikimą pacientus lydintiems asmenims turėtų būti apmokestintos PVM, nes šios paslaugos negali būti laikomos glaudžiai su ligoninių ar sveikatos priežiūros paslaugomis susijusia veikla. Todėl ji perskaičiavo šios bendrovės mokesčių skolą priimdama du atskirus sprendimais dėl kiekvienų iš nagrinėjamų dvejų metų.

7 *Ygeia* dėl šių sprendimų pateikė ieškinius Atėnų pirmosios instancijos administraciniam teismui (*Dioikitiko Protodikeio Athinon*), o vėliau apeliaciją Atėnų apeliaciniam administraciniam teismui (*Dioikitiko Efeteio*). Grįsdama savo ieškinius *Ygeia* tvirtino, kad nagrinėjamos paslaugos sudaro palankias sąlygas ligonių priežiūrai bei jų socialiniams santykiams palaikyti o dėl to jų greitesniam pasveikimui dėl sukurtos teigiamos psichologinės būsenos. Šie ieškiniai buvo atmesti dėl to, kad ginčijamos paslaugos, kuriomis siekiama palengvinti ligonių buvimą ligoninėje, o ne jiems būtiną priežiūrą, negali būti laikomos glaudžiai su ligoninių paslaugomis susijusia veikla.

8 *Ygeia* dėl Atėnų apeliacinio administracinio teismo sprendimų pateikė Valstybės tarybai (*Symvoulio tis Epikrateias*) kasacinius skundus.

9 Savo sprendimuose pateikti prašymą priimti prejudicinį sprendimą *Symvoulio tis Epikrateias* nurodo, kad yra aišku, jog privatinės teisės reglamentuojamo juridinio asmens *Ygeia* teikiamos ligoninių ir sveikatos priežiūros paslaugos bei glaudžiai su jomis susijusi veikla tenkina atleidimo nuo PVM sąlygas. Jo nuomone, kyla vieninteliš klausimas, t. y. ar ginčijamos paslaugos patenka į su ligoninių ir sveikatos priežiūros paslaugomis „glaudžiai <...> susijusios veiklos" sąvoką.

10 Šiuo atžvilgiu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymi, kad ši sąvoka nėra apibrėžta Šeštosios direktyvos 13 straipsnio A skirsnio 1 dalyje. Vis dėlto jis pastebi, kad pagal Šeštosios direktyvos 13 straipsnio A skirsnio 2 dalies b punkte nurodytas sąlygas galėtų būti laikoma, kad veikla yra glaudžiai susijusi su ligoninių ir sveikatos priežiūros paslaugomis, jeigu, pirma, ji yra būtina atleistai nuo mokesčio veiklai vykdyti ir, antra, jos tikslas nėra gauti papildomų pajamų tam, kas teikia atleistas nuo mokesčio paslaugas. Be to, jis priduria, kad 2003 m. lapkričio 6 d. Sprendimu *Dornier* (C-45/01, Rink. p. I-12911, 33–35 punktai) Teisingumo Teismas pripažino, jog atsakymas į klausimą, ar veikla patenka į „glaudžiai <...> susijusios veiklos" sąvoką, priklauso nuo to, ar ji yra papildomo pobūdžio. Tai reiškia, kad reikia nustatyti, ar nagrinėjama paslauga jos gavėjams yra priemonė geriausiomis sąlygomis naudotis kitomis paslaugomis ar jiems ji pati yra tikslas.

11 Tokiomis aplinkybėmis dėl ieškinio, susijusio su 1992 m. mokestiniu laikotarpiu, *Symvoulio tis Epikrateias* nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šį prejudicinį klausimą (byla C-394/04):

„Ar (Šeštosios direktyvos) 13 straipsnio A skirsnio 1 dalies b punkte nurodytų asmenų suteiktos paslaugos, susijusios su pacientų naudojimosi telefonu ir

televizoriumi bei su nakvynės ir maisto suteikimu pacientus lydintiems asmenims, pagal šią nuostatą turi būti laikomos glaudžiai su ligoninių ir sveikatos priežiūros paslaugomis susijusia veikla, nes jos yra papildomos paslaugos, palyginti su šia priežiūra, tačiau kartu būtinos šiai priežiūrai paslaugos?"

12 Dėl ieškinio, susijusio su 1993 m. mokestiniu laikotarpiu, šis teismas nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą, kol Teisingumo Teismas atsakys į minėtą klausimą (byla C-394/04).

13 2004 m. spalio 14 d. Teisingumo Teismo pirmininko nutartimi bylos C-462/03 ir C-463/03 buvo sujungtos, kad būtų bendrai vykdoma rašytinė ir žodinė proceso dalys ir priimamas galutinis sprendimas.

Dėl prejudicinio klausimo

14 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas savo klausimu iš esmės siekia sužinoti, ar Šeštosios direktyvos 13 straipsnio A skirsnio 1 dalies b punkte nurodytos sveikatos priežiūros įstaigos ligoniui teikiamos naudojimosi telefonu ir televizoriaus nuomos paslaugos bei nakvynės ir maisto suteikimas pacientus lydintiems asmenims yra glaudžiai su ligoninių ir sveikatos priežiūros paslaugomis susijusi veikla šios nuostatos prasme.

15 Pirmiausia primintina, kad, pagal Teisingumo Teismo praktiką, formuluotės, kurios vartojamos apibūdinti Šeštosios direktyvos 13 straipsnyje numatytus atleidimo nuo mokesčio atvejus, turi būti aiškinamos siaurai, nes jos yra leidžiančios nukrypti nuo bendrojo principo, pagal kurį PVM apmokestinama bet kuri atlygintinai apmo-

kestinamojo asmens suteikta paslauga, nuostatos (žr. 2002 m. birželio 20 d. Sprendimo *Komisija prieš Vokietiją*, C-287/00, Rink. p. I-5811, 43 punktą ir 2005 m. gegužės 26 d. Sprendimo *Kingscrest Associates ir Montecello*, C-498/03, Rink. p. I-4427, 29 punktą). Minėtas atleidimas nuo mokesčio yra savarankiška Bendrijos teisės sąvoka, kurios tikslas – išvengti PVM sistemos kiekvienoje valstybėje narėje taikymo skirtumų (1999 m. vasario 25 d. Sprendimo *CPP*, C-349/96, Rink. p. I-973, 15 punktas ir 2001 m. kovo 8 d. Sprendimo *Skandia*, C-240/99, Rink. p. I-1951, 23 punktas).

16 Be to, Šeštosios direktyvos 13 straipsnio A skirsnyje numatytas tam tikros visuomenei naudingos veiklos atleidimas nuo PVM. Tačiau ši nuostata taikoma ne visai visuomenei naudingai veiklai, bet tik tai, kuri čia išvardyta ir detaliai aprašyta (žr., be kita ko, 1998 m. lapkričio 12 d. Sprendimo *Institute of the Motor Industry*, C-149/97, Rink. p. I-7053, 18 punktą ir 2003 m. lapkričio 20 d. Sprendimo *Taksatorringen*, C-8/01, Rink. p. I-13711, 60 punktą).

17 Kaip Teisingumo Teismas jau yra nusprendęs, minėtos direktyvos 13 straipsnio A skirsnio 1 dalies b punkte nėra jokio su ligoninių ir sveikatos priežiūros paslaugomis „glaudžiai <...> susijusios veiklos" sąvokos apibrėžimo (2001 m. sausio 11 d. Sprendimo *Komisija prieš Prancūziją*, C-76/99, Rink. p. I-249, 22 punktas). Vis dėlto iš pačios šios nuostatos formuluotės aišku, kad ji neapima paslaugų, kurios yra visiškai nesusijusios su šių paslaugų gavėjų hospitalizacija ar su pastariesiems suteikiama sveikatos priežiūra (minėto sprendimo *Dornier* 33 punktas).

18 Taigi paslaugos nepatenka į šios direktyvos 13 straipsnio A skirsnio 1 dalies b punkte numatytą su ligoninių ir sveikatos priežiūros paslaugomis „glaudžiai <...> susijusios veiklos" sąvoką, jeigu jos iš tikrųjų teikiamos kaip pacientų hospitalizaciją ar jų sveikatos priežiūrą, kurios sudaro pagrindinę paslaugą, papildančios paslaugos (minėto sprendimo *Dornier* 35 punktas).

19 Iš Teisingumo Teismo praktikos matyti, kad paslauga gali būti laikoma papildančia pagrindinę paslaugą, jei ji pati yra ne tikslas, o priemonė geriausiomis sąlygomis naudotis teikėjo teikiama pagrindine paslauga (šiuo klausimu žr. 1998 m. spalio 22 d. Sprendimus *Madgett ir Baldwin* C-308/96 ir C-94/97, Rink. p. I-6229, 24 punktą ir minėto sprendimo *Dornier* 34 punktą).

20 Šiuo atžvilgiu *Ygeia* pažymi, kad nakvynės ir maisto suteikimas pacientus lydintiems asmenims, kurie siekia palaikyti ligonius psichologiškai ir pastariesiems padėti tuo atveju, jeigu dėl sveikatos būklės jie patys vieni nebegali pasirūpinti savimi kasdieniame gyvenime, suteikia galimybę geriau pasveikti, taip iš dalies sumažinant pagalbinio ligoninės personalo darbo krūvį. Kalbant apie ligoniams teikiamas naudojimosi telefonu ar televizorių nuomos paslaugas, jos pastariesiems padeda palaikyti ryšį su išoriniu pasauliu, o tai daro poveikį jų psichologinei būsenai, galinčiai užtikrinti greitesnį sveikimą, ir todėl sumažinti galutinę hospitalizacijos kainą. *Ygeia* nuomone, iš to reikia padaryti išvadą, kad siekiant nustatyti, ar tokios paslaugos patenka į su ligoninių ir sveikatos priežiūros paslaugomis „glaudžiai <...> susijusios veiklos" sąvoką, svarbi sąlyga yra paties ligonio, kuris pageidavo gauti minėtas paslaugas, nes manė jas esant būtinas, kad pasveiktų, valia.

21 Šiam argumentui pritarti negalima.

22 Siekiant nustatyti, ar tokios paslaugos, kaip antai nagrinėjamos pagrindinėse bylose, yra priemonė geriausiomis sąlygomis naudotis *Ygeia* suteikiamomis ligoninių ir sveikatos priežiūros paslaugomis, reikia, kaip pažymėjo visos pastabas pateikusios valstybių narių vyriausybės ir Europos Bendrijų Komisija, atsižvelgti į tai, kokiu tikslu minėtos paslaugos yra teikiamos (šiuo klausimu žr. minėto sprendimo *Komisija prieš Prancūziją* 24 punktą).

23 Iš tiesų glaudžiai su ligoninių ir sveikatos priežiūros paslaugomis susijusios veiklos atleidimu nuo mokesčio, numatytu Šeštosios direktyvos 13 straipsnio A skirsnio 1 dalies b punkte, yra siekiama užtikrinti, kad ligoninių ir sveikatos priežiūros paslaugos netaptų neprieinamos išaugus kainai dėl jų pačių ar su jomis glaudžiai susijusios veiklos apmokestinimo PVM (minėto sprendimo *Komisija prieš Prancūziją* 23 punktas).

24 Pagal Teisingumo Teismo praktiką, šioje nuostatoje numatytos sveikatos priežiūros ir ligoninių paslaugos yra tos, kurių tikslas – diagnozuoti, gydyti ir, kiek įmanoma, išgydyti ligas arba sveikatos sutrikimus (minėto sprendimo *Dornier* 48 punktas).

25 Taigi atsižvelgiant į minėtos direktyvos 13 straipsnio A skirsnio 1 dalies b punkte numatyto atleidimo nuo mokesčio tikslą, matyti, kad tik paslaugos, kurios logiškai yra susijusios su ligoninių ir sveikatos priežiūros paslaugų teikimu ir kurios yra būtinas etapas pastarųjų terapiniams tikslams pasiekti, gali būti laikomos „glaudžiai <...> susijusia veikla“ šios nuostatos prasme. Iš tiesų tik tokios paslaugos gali daryti poveikį sveikatos priežiūros paslaugų kainai, kurios dėl nagrinėjamo atleidimo nuo mokesčio gali būti prieinamos privatiems asmenims.

26 Kaip teisingai pažymi minėtas pastabas pateikusios vyriausybės, šį teiginį patvirtina šios direktyvos 13 straipsnio A skirsnio 2 dalies b punkto pirmoji įtrauka, pagal kurią valstybės narės neturi atleisti nuo mokesčio paslaugų, ypač numatytų to paties straipsnio 1 dalies b punkte, jeigu jos nėra būtinos vykdyti atleistą nuo mokesčio veiklą. Iš tikrųjų, kaip savo išvados 30 ir 32 punktuose pažymėjo generalinis advokatas, ši valstybėms narėms privaloma nuostata įtvirtina sąlygas, į kurias turi būti atsižvelgta aiškinant skirtingus joje nurodytus atleidimo nuo mokesčio atvejus,

kurie, kaip ir tas, kuris numatytas tos pačios direktyvos 13 straipsnio A skirsnio 1 dalies b punkte, yra susiję su teikimu arba tiekimu, kurie yra „glaudžiai susiję" arba turintys „glaudų ryšį" su visuomenei naudinga veikla.

27 Be to, pažymėtina, kad minėto sprendimo *Komisija prieš Vokietiją* 48 ir 49 punktuose Teisingumo Teismas dėl Šeštosios direktyvos 13 straipsnio A skirsnio 1 dalies i punkte numatyto atleidimo nuo mokesčio, taikomo su universitetiniu švietimu „glaudžiai susijusių" paslaugų teikimui, jau yra nusprendęs, kad už atlygį vykdomi tyrimų projektai, nors ir gali būti laikomi labai naudingais universitetiniam švietimui, nėra būtini šiuo švietimu siekiamam tikslui įgyvendinti, t. y. išmokyti studentus, kad jie galėtų užsiimti profesine veikla, ir todėl minėtas atleidimas nuo mokesčio jiems negali būti taikomas.

28 Atsižvelgiant į minėtos direktyvos 13 straipsnio A skirsnio 1 dalies b punkte numatyto atleidimo nuo mokesčio tikslą ir į šio straipsnio 2 dalies b punkte vartojamas formuluotes, šis konstatavimas, kaip savo išvados 35 punkte iš esmės pažymėjo generalinis advokatas, taip pat turi būti taikomas aiškinant 13 straipsnio A skirsnio 1 dalies b punkte esančią su ligoninių ir sveikatos priežiūros paslaugomis „glaudžiai susijusios veiklos" sąvoką.

29 Iš to reikia padaryti išvadą, kad šios direktyvos 13 straipsnio A skirsnio 1 dalies b punkte numatytas atleidimas nuo mokesčio paprastai negali būti taikomas ligonių komfortą ir gerovę pagerinančioms paslaugoms, kokios yra nagrinėjamos pagrindinėse bylose. Galima atleisti nuo mokesčio tik tuo atveju, jeigu šios paslaugos yra būtinos terapiniams tikslams, kurie yra numatyti atitinkamais atvejais teikiant ligoninių ir sveikatos priežiūros paslaugas, pasiekti.

30 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas privalo, atsižvelgdamas į konkrečias sprendžiamo ginčo aplinkybes ir prireikus į gydytojo nurodymus atitinkamiems pacientams, nustatyti teikiamų paslaugų būtinybę.

31 Šių išvadų nepaneigia *Ygeia* nurodytas argumentas, kad Šeštosios direktyvos 13 straipsnio A skirsnio 1 dalies b punkte esanti su ligoninių ir sveikatos priežiūros paslaugomis „glaudžiai <...> susijusios veiklos" sąvoka, atsižvelgiant į šio atleidimo nuo mokesčio tikslą, neturi būti aiškinama ypač siaurai (minėto sprendimo *Komisija prieš Prancūziją* 23 punktas). Iš tiesų, kaip matyti iš šio sprendimo 25 punkto, paslaugų, kurios nėra papildomos, apmokestinimas PVM negali padidinti ligoninių ir sveikatos priežiūros paslaugų, kurių prieinamumą šia nuostata siekiama užtikrinti visiems asmenims, kainos, nes šios paslaugos nėra būtinos įgyvendinti jų terapinius tikslus (šiuo klausimu žr. 2003 m. lapkričio 20 d. Sprendimo *D'Ambrumenil ir Dispute Resolution Services*, C-307/01, Rink. p. I-13989, 59 punktą).

32 Be to, kaip savo išvados 47 punkte pažymėjo generalinis advokatas, tokių paslaugų apmokestinimas PVM atitinka fiskalinio neutralumo principą, kuris, be kita ko, draudžia skirtingą tarpusavyje konkuruojančių panašių paslaugų teikimo traktavimą PVM požiūriu (2003 m. spalio 23 d. Sprendimo *Komisija prieš Vokietiją*, C-109/02, Rink. p. I-12691, 20 punktas).

33 Iš tikrųjų, priešingai nei teigia *Ygeia*, ir kaip teisingai pažymėjo Vokietijos vyriausybė, sveikatos priežiūros įstaiga, teikdama ginčijamas paslaugas, konkuruoja su teikiančiais tokio paties pobūdžio paslaugas apmokestinamaisiais asmenimis, t. y. su telefono ir televizoriaus paslaugų, siūlomų ligoniui, teikėjais bei su restoranais ir viešbučiais, teikiančiais nakvynę pacientus lydintiems asmenims.

34 Be to, pagal Šeštosios direktyvos 13 straipsnio A skirsnio 2 dalies b punktą pagrindinėje byloje nagrinėjamoms paslaugoms taip pat netaikomas tos pačios direktyvos 13 straipsnio A skirsnio 1 dalies b punkte numatytas atleidimas nuo mokesčio, jeigu jų pagrindinis tikslas nėra gauti papildomų pajamų jas teikiančiam asmeniui, o tai, remdamasis konkrečiomis sprendžiamo ginčo aplinkybėmis, turi nustatyti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas.

35 Todėl į pateiktą klausimą reikia atsakyti taip: Šeštosios direktyvos A skirsnio 1 dalies b punkte nurodytų asmenų pacientui teikiamos naudojimosi telefonu ir televizorių nuomos paslaugos bei jų vykdomas nakvynės ir maisto teikimas pacientus lydintiems asmenims paprastai nėra glaudžiai su ligoninių ir sveikatos priežiūros paslaugomis susijusi veikla šios nuostatos prasme. Būtų kitaip tik tuo atveju, jeigu šio paslaugos yra būtinos terapiniams tikslams, kurie yra numatyti teikiant ligoninių ir sveikatos priežiūros paslaugas, pasiekti ir jeigu jų pagrindinis tikslas nėra i jų teikėjui gauti papildomų pajamų iš sandorių, kurie tiesiogiai konkuruoja su komercinių įstaigų, turinčių mokėti PVM.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas privalo, atsižvelgdamas į konkrečias sprendžiamo ginčo aplinkybes ir prireikus į gydytojo nurodymus atitinkamiems pacientams, nustatyti, ar teikiamos paslaugos atitinka šias sąlygas.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

36 Kadangi šis procesas pagrindinių bylų šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti pastarasis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (trečioji kolegija) nusprendžia:

1. **1977 m. gegužės 17 d. Šeštosios Tarybos direktyvos 77/388/EEB dėl valstybių narių apyvartos mokesčių įstatymų derinimo – Bendra pridėtinės vertės mokesčio sistema: vienodas vertinimo pagrindas, 13 straipsnio A skirsnio 1 dalies b punkte nurodytų asmenų pacientui teikiamos naudojimosi telefonu ir televizorių nuomos paslaugos bei jų vykdomas nakvynės ir maisto teikimas pacientus lydintiems asmenims paprastai nėra glaudžiai su ligoninių ir sveikatos priežiūros paslaugomis susijusi veikla šios nuostatos prasme. Būtų kitaip tik tuo atveju, jeigu šios paslaugos yra būtinos terapiniams tikslams, kurie yra numatyti teikiant ligoninių ir sveikatos priežiūros paslaugas, pasiekti ir jeigu jų pagrindinis tikslas nėra jų teikėjui gauti papildomų pajamų iš sandorių, kurie tiesiogiai konkuruoja su komercinių įstaigų, turinčių mokėti PVM, sudaromais sandoriais.**

2. **Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas privalo, atsižvelgdamas į visas konkrečias sprendžiamų ginčų aplinkybes ir, prireikus, į gydytojo nurodymus atitinkamiems pacientams, nustatyti, ar teikiamos paslaugos atitinka šias sąlygas.**

Parašai.